

Korte mededeling

Een Oleanderpijlstaart in België (*Daphnis nerii* LINNAEUS)

Op 14.IX.1985 ontdekte de heer J. DELÉCLUSE op een raam te Blandin (Henegouwen) een prachtig exemplaar van de Oleanderpijlstaart. Het was zowat 50 jaar geleden dat deze soort nog in ons land was waargenomen. Ze hoort thuis in de tropen van Afrika en Azië. In onze streken is zij een onregelmatige en zeer zeldzame trekker. Omdat deze schitterende vlinder altijd een fel begeerd object geweest is voor «curiositeiteencabinetten», beschikken wij over enkele zeer oude meldingen.

De Nederlander J.C. SEPP schreef hierover uitvoerig in zijn befaamd werk «Beschouwingen der Wonderen Gods». Wij lezen o.a. dat in het jaar 1762 ene Heer C. STOLL een grote rups vond te Soestdijk. Enkele jaren later werd in dezelfde streek opnieuw een rups gevonden. SEPP maakt verder gewag van een jonge rups die in 1833 in de Amsterdamse Plantentuin werd gevonden en van een volwassen Oleanderpijlstaart in 1834, gevangen te Rotterdam. Een invloedrijke vlinderliefhebber, de heer GROENEWEGE, beloofde in 1835 op alle hofsteden rondom Haarlem, Beverwijk en Velzen aan de werklieden aldaar een goede beloning voor iedere rups die zij zouden vinden op oleanderstruiken. De resultaten lieten niet op zich wachten. In september 1835 ontving GROENEWEGE het bericht dat er te Velzen op een hofsteden 7 rupsen gevonden waren. Deze exemplaren werden beroemd. De Hollandse admiraal VAN HEULL, die een uitstekend tekenaar was, zorgde voor een goede afbeelding van een rups en een pop. GROENEWEGE kon de andere rupsen uitkweken door de poppen te laten overwinteren in een warme kas van de Amsterdamse Plantentuin. Twee van zijn vlinders werden door SEPP zelf meesterlijk getekend om te dienen als illustraties voor zijn boek.

In Zuid-Europa vliegt de Oleanderpijlstaart in twee generaties. In het voorjaar is daar echter weinig van te zien. In sommige jaren zijn de rupsen er in de zomer en herfst gewoon. Blijkbaar overleeft de soort de Zuideuropese winter niet. De vlinder trekt dus elk jaar vanuit de tropen telkens weer naar Europa toe. Het wijfje van de Oleanderpijlstaart legt haar groene, ronde eitjes op oleanderstruiken die in het Middellandse-Zeegebied overal uitbundig groeien. Vaak worden verscheidene eitjes op één plant afgezet. Het is voor een vlinderliefhebber een hele belevenis om Zuideuropese rupsen van deze prachtvlinder in zijn bezit te krijgen. Ze worden nog het meest gevonden in het Joegoslavische kustgebied bij Dubrovnik, Zagreb of Rijeka. De rupsen zijn geelachtig met een zilverwitte zijlijn. Opvallend is ook hun typische pijlstaartje. Zij verraden zich op de oleanderstruik door aangevreten blaadjes en vooral door de donkere uitwerpselen die als peperbolletjes onder de struiken liggen.

Ook de pop is prachtig. Zij is lichtbruin met zwartomrande ademopeningen en op de buikzijde van kop en borststuk een rechte, zwarte streep. Zij is ongeveer 5 cm lang en men kan haar onder de oleanderstruiken vinden tussen dorre blaadjes, of vlak onder grond in een los spinsel.

De volwassen vlinder kan men overdag soms op struiken of boomstammen vinden. Het loont de moeite om te proberen eieren te verkrijgen van vrouwelijke exemplaren. Voor de liefhebbers weze echter gezegd dat de voedselplant in België niet voorkomt. De rupsen eten echter ook blaadjes van de Kleine maagdenpalm (*Vinca minor*). M. MAISIN vond in september-oktober te Kemer nabij Antalya (Turkije) enkele rupsen van de Oleanderpijlstaart op de uiteinden van de stengels van de waardplant, Oleander. Ze werden voortgekweekt met Kleine maagdenpalm in een ruimte vochtigheidsgraad 100% en op 30°C. Begin november reeds ontpopten de vlinders. Ze wilden echter niet copuleren.

Mensen die hun zomervakantie in het zuiden doorbrengen, moeten maar eens proberen om rupsen en poppen van de Oleanderpijlstaart te pakken te krijgen. Persoonlijk is het een van mijn stille wensen, als vlinderliefhebber, ooit eens enkele generaties van deze soort te kunnen kweken. Wie bezorgt mij het nodige kweekmateriaal!

(W. TROUKENS, Van Souststraat 502, 1070 Anderlecht).